

Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov na pilotnem območju travnišča in gozdovi Štajerske za leto 2024

V okviru projekta: LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011, LIFE-IP NATURA.SI)

Akcija C.1.3

www.natura2000.si

NASLOV: Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov na pilotnem območju travnišča in gozdovi Štajerske za leto 2024

PROJECT DELIVERABLE: Yearly progress report on work done and measures implemented on pilot area Grasslands and forests of Štajerska region for 2024

PROJEKT: LIFE-IP NATURA.SI: LIFE Integriran projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji – LIFE17 IPE/SI/000011

AKRONIM PROJEKTA LIFE-IP NATURA.SI

PROJEKTNA AKTIVNOST: C.1.3

IZDELOVALEC
Travišča Štajerske
KMETIJSKO GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD PTUJ
Jelka Brdnik

Gozdovi Štajerske
ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
Peta Muhič Šmuc

PRISPEVALI:
Travišča Štajerske
Petra Korenak, Dejan Kamenšek (oba KGZ Ptuj),
Eva Langerholc, Tamara Karlo (obe ZRSVN)

Gozdovi Štajerske
Matej Tajnikar, Mateja Cojzer, Marko Furman, Valerija Babij (vsi ZGS)

KRAJ IN DATUM: Ljubljana, februar 2025

Seznam uporabljenih okrajšav

CKFF	Center za kartografijo favne in flore
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
GVŽ	Glava velike živine - je predpisana enota za primerjavo med vrstami in kategorijami rejnih živali
HAB	Operacija Posebni travnični habitat (KOPOP)
HT	Habitatni tip / Habitat type
ITVr	Invazivna tujerodna rastlinska vrsta
KAN	Kmetijske aktualne novice
KGZ Celje	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Celje
KGZ Ptuj	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KOP	Kmetijsko okoljska plačila (PRP 2007-2013)
KOPOP / AEC	Kmetijsko-okoljsko-podnebna plačila (SKP 2023-2027) / AGRI - environment - climate commitments
MET	Operacija Travnični habitat metuljev (KOPOP)
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
N2000	Natura 2000
P1	Prioriteta 1
P2	Prioriteta 2
P3	Prioriteta 3
PD	Planinsko društvo
POO	Posebno ohranitveno območje (območje Natura 2000 razglašeno po Direktivi o habitatih)
PRP	Program razvoja podeželja
SiDG	Slovenski državni gozdovi
Sklad	Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije
SKP	Skupna kmetijska politika
UL BF	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave

Povzetek

Namen izvedene aktivnosti: Namen letnega poročila o izvajanjiju konkretnih ohranitvenih ukrepov predstavlja pregled aktivnosti, ki so bile v letu 2024 izvedene na pilotnem območju Travišča in gozdovi Štajerske. S tem spremljamo stopnjo izvedbe ohranitvenih ukrepov in s tem doseganje zastavljenih ciljev. Pilotno območje Travišča in gozdovi Štajerske je sestavljeno iz petih območij Nature 2000: Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118), Dravinja s pritoki (SI3000306) in Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Volčeke (SI3000213). Medtem ko se ukrepi za travišča izvajajo na vseh petih območjih Nature 2000, se ukrepi za gozdove Štajerske izvajajo le na dveh območjih, Boč - Haloze - Donačka gora in Ličenca pri Poljčanah. Namen izvajanja ukrepov je prispevati k ohranjanju stanja treh travniških (velikonočnica (*Pulsatilla grandis*), strašničin mravljiščar (*Phengaris teleius*), temni mravljiščar (*Phengaris nausithous*)) in ene gozdne ciljne vrste (brazdar (*Rhysodes sulcatus*)) ter dveh travniških (Nižinsko ekstenzivni gojeni travniki (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (HT 6510); Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia spp.*) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*) (HT 6410)) in dveh gozdnih habitatnih tipov (HT) Nature 2000 (Javorovi gozdovi v grapah in na pobočnih gruščih (*Tilio-Acerion*) (HT 9810*); Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)) (HT 91E0*). Ker imamo glede na ciljne vrste/ HT oz. ekosistem, v katerem se izvajajo, dve skupini ukrepov, smo pripravili dve poročili o izvajaju konkretnih ohranitvenih ukrepov za leto 2024, za travišča Štajerske in gozdove Štajerske. Obe poročili sta združeni v tem dokumentu.

Rezultati in učinki: Na območju travišč Štajerske smo za ohranjanje ciljnih vrst in HT izvedli različne aktivnosti, katerih namen je povečanje vpisa kmetij v operaciji Posebni traviščni habitati (HAB) in Traviščni habitati metuljev (MET) v okviru kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil (KOPOP) ter v izvajanje prilagojenega kmetovanja na prioritetnih površinah v okviru projekta (IP-HAB in IP-MET). Vpis v obe KOPOP operaciji se je zaradi projektnih aktivnosti povečal tudi v letu 2024 - v operacijo HAB je bilo vpisanih 95,91 ha in v operacijo MET 33,02 ha površin. Za primerjavo, v letu 2023 je bilo vpisanih v HAB 82,81 ha in v MET 23,34 ha.

Poleg spodbujanja vpisa v KOPOP operacije, v projektu spodbujamo prilagojeno rabo travnišč z vpisom v projektne ukrepe preko javnega poziva. V projektu smo oblikovali dva ukrepa, IP-HAB in IP-MET, ki predstavljata nadstandard že obstoječih operacij KOPOP. Konec leta 2024 smo imeli v projektne aktivnosti prilagojene rabe vključenih 98,79 ha travniških površin na podlagi 57 vlog zainteresiranih kmetij. Od tega je 81,69 ha projektnih površin vključenih na podlagi izplačila finančnih nadomestil za prilagojeno rabo in 17,10 ha na podlagi koriščenja brezplačne uporabe mehanizacije. Prioritetne površine dveh kmetij smo v sklopu projektnih aktivnosti odkupili in s tem pridobili v projekt še 4,86 ha travniških površin. Skupno je bilo do konca leta 2024 preko vseh projektnih aktivnosti v projekt vključenih 103,65 ha.

Konkretni ohranitveni ukrepi za velikonočnico na območju Boč-Haloze-Donačka gora v letu 2024 niso bili izvedeni. Poudarek je bil na spremajanju upoštevanja pravil ravnanja, ki izhajajo iz dogovora o upravljanju naravnega nahajališča velikonočnice na Boču, sklenjenega leta 2022 ter spremajanju stanja nahajališča po izvedenem povečanju nahajališča v letu 2023.

Ukrepi za gozdove Štajerske so se v letu 2024 izvajali v skladu z akcijskima načrtoma za gozdne HT in brazdarja, pripravljenima v akciji A.1.3. Na območju Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora smo na območju gozdnega HT 9180* izvedli ukrep za izboljšanje stanja ohranjenosti, in sicer nego mladja, kjer je šlo predvsem za odstranitev črnega bezga na površini 0,52 ha.

V sklopu izvajanja konkretnih ohranitvenih ukrepov za brazdarja je bilo na Boču v letu 2024 namenoma v gozdu puščeno 116,67 m³ lesne biomase (ukrep: načrtnega puščanja stoeče odmrle in odmirajoče biomase) in deli gozda prepuščeni naravnemu razvoju – ekocelica brez ukrepanja - na površini 9,86 ha (ukrep: načrtno prepuščanje delov biotopov). V letu 2024 se novi aktivni ukrepi za izboljšanje stanja habitatnega tipa 91E0* na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah niso umeščali; na enem objektu je bila v letu 2022 že vzpostavljena ekocelica s prepuščanjem naravnemu razvoju za 20 let, na drugem pa izveden aktivni ukrep odstranjevanje rastišču neustrezne vrste – smreke.

Zaključki: V letu 2024 so vse aktivnosti potekale v skladu z akcijskimi načrti in se bodo nadaljevale še v prihodnjih letih. Do konca leta 2024 smo imeli na travniščih Štajerske v projekt vključenih skupno 103,65 ha površin, pomembnih za varstvo ciljnih vrst oz. HT. S tem smo dosegli cilj akcije C.1, ki znaša 100 ha vključenih projektnih površin za ohranjanje ciljnih vrst in HT. V sklopu izvajanja konkretnih ohranitvenih ukrepov za HT 9180* in brazdarja smo v letu 2024 zelo dobro sodelovali z lastniki, ki so bili ključni za uspešno izvedbo ukrepov na terenu.

Summary

Purposes of planned and executed activities: The purpose of the annual report of action C.1.3 on the implementation of concrete conservation measures is to provide an overview of the activities carried out in 2023 in the pilot area Grasslands and Forests of Štajerska region, which enables us to monitor the implementation of conservation measures and thus the achievement of set expected result “revitalised grasslands and conservation status of butterflies improved on at least 100 ha in Štajerska region”. The pilot area Grasslands and forests of Štajerska region consists of five Natura 2000 sites: Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118), Dravinja s pritoki (SI3000306), Dravinjska dolina (SI5000005), Ličenca pri Poljčanah (SI3000214), and Volčeve (SI3000213). With performed activities we aim to contribute to conservation of three grassland species (greater pasque flower (*Pulsatilla grandis*), scarce large blue (*Phengaris teleius*) and dusky large blue (*Phengaris nausithous*)), one forest species (wrinkled bark beetle (*Rhysodes sulcatus*)), two grassland habitat type (HT) (lowland hay meadows (HT 6510); Molinia meadows on calcareous, peaty or clayey-silt-laden soils (*Molinion caeruleae*) (HT 6410)), and two forest HT (Tilio-Acerion forests of slopes, screes and ravines (HT 9180*); Alluvial forests with *Alnus glutinosa* and *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (HT 91E0*)). While measures for grasslands were implemented on all five Natura 2000 sites, forest measures were implemented only in two, Boč - Haloze - Donačka gora and Ličenca pri Poljčanah. Since we have two types of conservation measures regarding target species/HT and in which ecosystem they were implemented, two separate reports were prepared. Both reports are united in this document.

Results and outcomes: On the grasslands of Štajerska region, we have carried out various activities for the conservation of target species and HT, the purpose of which is to increase the registration of farms in the Special Grassland Habitats (HAB) and Grassland Butterfly Habitats (MET) operation within the framework of AGRI-environment-climate commitments (AEC) and in the implementation of adapted farming in priority areas within the project (IP-HAB and IP-MET). Due to project activities, enrollment in both KOPOP operations increased in 2024 – 95.91 hectares were enrolled in the HAB operation and 33.02 hectares in the MET operation. For comparison, in 2023, 82.81 hectares were enrolled in HAB and 23.34 hectares in MET.

In addition to encouraging enrolment in AEC operations, the project promotes the adapted use of grasslands by enrolling in project measures through a public call. In the project, we had designed

two measures, IP-HAB, and IP-MET, which represent an above standard of already existing AEC operations. By the end of 2024, 98.79 ha of grassland areas were included in the project activities of adapted use, based on 57 applications from interested farms. Of this, 81.69 hectares were included based on financial compensation payments for adapted use, while 17.10 hectares were included through free access to machinery. As part of the project activities, we also acquired priority areas from two farms, adding 4.86 hectares of grassland to the project. In total, by the end of 2024, 103.65 hectares had been included in the project through all project activities.

No specific conservation measures for greater pasque flower (*Pulsatilla grandis*) were implemented in the Boč-Haloze-Donačka Gora area in 2024. Instead, the focus was on monitoring compliance with management rules established in the 2022 agreement on managing the natural habitat of the species at Boč, as well as on assessing the condition of the habitat following the expansion carried out in 2023.

The measures for the year 2024 for the forests of Štajerska were implemented in accordance with two action plans that were prepared for the field of forestry (HT 9180 and qualification beetle species *Rhysodes sulcatus*) in action A.1.3. To improve the conservation state of forest HT 9180* we implemented a measure in Natura 2000 site Boč - Haloze - Donačka gora, as young (development) stage tending. As part of the implementation of specific conservation measures for the beetle species *Rhysodes sulcatus*, 116.67 m³ of wood biomass was deliberately left in the forest in Boč in 2024 (measure: deliberate release of standing dead and dying biomass) and parts of the forest were left to natural development - eco-cells without action - on area of 9.8645 ha (measure: deliberate release of parts of the biotope). In 2024 we didn't implement any measures to improve the condition of HT 91E0* in the Natura 2000 site Ličenca pri Poljčanah.

Conclusions: In 2024, all activities were carried out in accordance with the action plans and will continue in the coming years. By the end of 2024, a total of 103.65 hectares of grassland in Štajerska had been included in the project, representing areas important for the conservation of target species and HT. With this, we achieved the goal of Action C.1, which was to include 100 hectares of project areas for the preservation of target species and HT. As part of the implementation of concrete conservation measures for HT 9180* and wrinkled bark beetle in forests of Štajerska region we cooperated very well with the forest owners that were crucial for implementation of concrete measures on the ground for the selected forest habitat types and beetle.

Kazalo

Seznam uporabljenih okrajšav	3
Povzetek	4
Summary	5
Kazalo.....	7
Kazalo slik.....	8
Kazalo preglednic	8
1. Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov za leto 2023 – travišča Štajerske..	9
1.1. Uvod	9
1.2. Opravljene aktivnosti v 2024	9
1.2.1. Komunikacijske aktivnosti	9
1.2.2. Izvajanje aktivnosti na travničkih Štajerske	10
1.2.2.1. Krepitev zmogljivosti	11
1.2.2.2. Prilagojeno kmetovanje na prioritetnih površinah	11
1.2.2.3. Odkupi in najemi zemljišč	13
1.2.3. Območje Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah	14
1.2.4. Območji Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki	16
1.2.5. Območje Nature 2000 Volčeke	18
1.2.6. Območje Nature 2000 Boč - Haloze - Domačka gora.....	20
2. Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov za leto 2023 – gozdovi Štajerske	23
2.1. Uvod	23
2.2. Opravljene aktivnosti v 2024	24
2.2.1. Ukrepi za izboljšanje stanja habitatnega tipa 9180* na območju Nature 2000 Boč - Haloze - Domačka gora	24
2.2.2. Ukrepi za izboljšanje stanja brazdarja na območju Nature 2000 Boč - Haloze - Domačka gora	24
2.3. Zaključki.....	25
3. Viri in literatura.....	25

Kazalo slik

Slika 1: Območje Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah.....	14
Slika 2: Območji Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki.....	16
Slika 3: Območje Nature 2000 Volčeke.....	18
Slika 4: Območje Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora.....	20
Slika 5: Območji Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118) in Ličenca pri Poljčanah (SI3000214).....	24

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Vključene projektne površine v letih 2022 in 2023	5
Preglednica 2: Obravnavane vloge v letih 2022 in 2023:.....	12
Preglednica 3: Vključene projektne površine v sklopu aktivnosti prilagojenega kmetovanja v letih 2022 in 2023.....	12
Preglednica 4: Vključene projektne površine v sklopu aktivnosti odkupi oz. najemi zemljišč v letih 2022 in 2023.....	13
Preglednica 5: Vključevanje v KOPOP operacije na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah (vir: MKGP)	14
Preglednica 6: Vključene projektne površine v IP-HAB in IP-MET na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah.....	15
Preglednica 7: Vključevanje v KOPOP operacije na območjih Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki (vir: MKGP)	16
Preglednica 8: Vključene projektne površine v IP-HAB in IP-MET na območjih Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki.....	17
Preglednica 9: Vključevanje v KOPOP operacije na območju Nature 2000 Volčeke (vir: MKGP) ..	18
Preglednica 10: Vključene projektne površine v IP-HAB in IP-MET na območju Nature 2000 Volčeke	19
Preglednica 11: Vključevanje v KOPOP operacije na območju Bočka ravan Nature 2000 Boč-Haloze-Donačka gora (vir: MKGP)	21
Preglednica 12: Vključene projektne površine v IP-HAB in IP-MET na območju Bočka ravan Nature 2000 Boč-Haloze_Donačka gora	22

1. Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov za leto 2023 – travnišča Štajerske

1.1. Uvod

Na pilotnem območju travnišča Štajerske v akciji C.1.3 izvajamo ukrepe v območjih Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah (SI3000214), Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118), Dravinjska dolina (SI5000005) in Dravinja s pritoki (SI3000306) ter Volčeke (SI3000213). Ciljne vrste in HT pilotnega območja Travnišča Štajerska so strašničin mravljiščar (*Phengaris teleius*), temni mravljiščar (*Phengaris nausithous*) (obe vrsti sta ciljni za Dravinjo s pritoki, Ličenco pri Poljčanah in Volčeke), travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*) (ciljna vrsta za območje Ličence pri Poljčanah), HT Nižinsko ekstenzivni gojeni travniki (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (HT 6510) (ciljni HT za območje Dravinje s pritoki, Ličence pri Poljčanah in Volček) in HT Travniki s prevladajočo stožko (*Molinia spp.*) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*) (HT 6410) (ciljni HT za območje Volček).

Ukrepe izvajamo v skladu z Akcijskim načrtom izvedbenih ukrepov ohranjanja izbranih vrst in habitatnih tipov na območju travnišč Štajerske, ki je bil pripravljen v akciji A.1.3.

Aktivnosti v okviru projekta so namenjene vsem kmetijam, katerih trajni travniki ležijo znotraj območja travnišč Štajerske ali na prioritetnih območjih izven Nature 2000, določenih s strani strokovnjakov za ohranjanje metuljev oz. ciljnih habitatnih tipov.

1.2. Opravljene aktivnosti v 2024

1.2.1. KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI

V letu 2024 so potekale naslednje komunikacijske aktivnosti:

- Tudi v letu 2024 so bile v veliki meri komunikacijske aktivnosti na območju travnišč Štajerske namenjene lastnikom oz. uporabnikom prioritetnih površin, ostale kmetije pa o projektu obveščamo preko člankov in izobraževanj. Kmetije ne informiramo le o projektnih aktivnostih, temveč tudi o operacijah KOPOP, saj imajo kmetije na travniščih Štajerske možnost vpisa v KOPOP operaciji za ohranjanje habitatov (HAB) ali metuljev (MET). Kažejo se pozitivni učinki te komunikacije, saj se je vpis v obe KOPOP operaciji povečal.
- V primeru interesa kmetij za vključitev v projekt s kmetijskimi površinami, ki so v upravljanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (Sklad) poteka redna komunikacija med KGZ Ptuj in Skladom. Za takšne površine Sklad izvede izredno podaljšanje pogodb, v pogodbo pa navede tudi pogoje upravljanja v skladu s predpisano obdelavo v sklopu projekta. V letu 2024 je bila potrebna spremembra najemne pogodbe pri eni kmetiji.

- Redna komunikacija poteka tudi med ZRSVN in Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS), saj se na njihovih površinah znotraj območja Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah nahaja večja populacija metuljev mravljiščarjev. Za namen ohranjanja te populacije je DARS na podlagi neformalnega dogovora prilagodil vzdrževanje svojih površin na 1,2 ha. Z namenom formaliziranja dogovora je bil v juliju 2024 med ZRSVN in DARS izveden sestanek.
- V sklopu izobraževanj za kmetije so bili predstavljeni tudi ukrepi projekta LIFE-IP NATURA.SI in javni poziv KGZ Ptuj.
- S strani KGZ Ptuj in ZRSVN je potekala naslednja komunikacija z Občino Poljčane:
 - med Občino Poljčane in ZRSVN je potekala komunikacija glede košnje obcestnih jarkov. Dosežen je bil dogovor o prilagojeni košnji obcestnega jarka na prioritetni površini za ohranjanje metuljev v Studenicah.
 - V marcu 2024 je bil izveden terenski sestanek partnerjev projekta z Občino Poljčane.
- Na KGZ Ptuj, izpostava Slovenska Bistrica, večkrat letno izdamo listino Kmetijske aktualne novice (KAN), v katerih je bilo v sodelovanju z Zavodom Štirna objavljenih že 15 člankov vezanih na projekt LIFE-IP NATURA.SI. V letu 2024 je bil izdan članek: Sodelovanje pri skrbi za velikonočnico na Boču (maj 2024).

Te novice prejmejo vse kmetije, ki oddajajo zbirno vlogo na območju upravne enote Slovenska Bistrica, izdane so v nakladi 1.200 izvodov. Dostopne so tudi na spletni strani KGZ Ptuj (<https://www.kgz-ptuj.si/>).

- V letu 2024 smo s KGZS v sklopu akcije E.5 na KGZ Ptuj izvedli dve srečanji naravovarstvenega panožnega krožka. Na srečanje smo povabili vse zainteresirane kmetije s prioritetnimi površinami in kmetije, ki so se že prijavile za sodelovanje v projektu. Spomladanskega srečanja se je udeležilo 13 kmetij, jesenskega srečanja pa 12 kmetij. S kmeti smo se pogovarjali o aktualnih temah glede varstva narave na območju travnišč Štajerske.
- V sklopu vključevanja kmetij v projekt LIFE-IP NATURA.SI so bili izvedeni sestanki KGZ Ptuj in ZRSVN glede izplačil nadomestil za prilagojeno upravljanje z zemljišči za leto 2024.
- V sodelovanju z ZRSVN in MNVP je KGZ Ptuj v okviru akcije C.1 pripravil letno poročilo na travniščih Štajerske za leto 2023.

1.2.2. IZVAJANJE AKTIVNOSTI NA TRAVNIŠČIH ŠTAJERSKE

Izvajanje aktivnosti na travniščih Štajerske je sestavljeno iz treh sklopov:

1. krepitev zmogljivosti;
2. prilagojeno kmetovanje na prioritetnih površinah;
3. odkupi in najemi zemljišč.

1.2.2.1. Krepitev zmogljivosti

Aktivnost je namenjena vsem kmetijam, ki jih želimo vključiti v projekt. Nudimo jim individualno okrepljeno svetovanje in razlago učinkov operacij ter razlago operacij KOPPOP, še posebej operacij Posebni travični habitati (HAB) in Travični habitati metuljev (MET) ter pomoč pri vzpostavljanju administracije za ti dve operaciji. V letu 2024 individualna svetovanja kmetijam niso več potekala v sklopu akcije C.1, saj smo vsa svetovanja opravljali v sklopu akcije C.4 (99 izvedenih svetovanj).

1.2.2.2. Prilagojeno kmetovanje na prioritetnih površinah

V pripravljalni akciji A.1.3 smo oblikovali dva ukrepa prilagojenega kmetovanja na prioritetnih površinah: za ohranjanje ciljnih travičnih HT (IP-HAB) in za ohranjanje metuljev mravljiščarjev (IP-MET). Oba ukrepa predstavljata nadstandard KOPPOP operacij HAB in MET.

Ukrep IP-HAB zahteva sledeče upravljanje:

- košnja in paša se izvaja po 30. maju;
- mulčenje se ne izvaja;
- gnojenje z organskimi gnojili je omejeno na 40 kg dušika iz organskih gnojil na hektar;
- če se izvaja košnja, je potrebno sprawilo krme s travinja;
- apnenje se ne izvaja;
- ohranja se naravni relief in značaj travnikov;
- trava pred sprawilom na travniku odleži vsaj 2 dni.

Ukrep IP-MET zahteva sledeče upravljanje:

- košnja in paša se ne izvaja med 15. junijem in 15. septembrom;
- mulčenje in gnojenje se ne izvaja skozi vse leto;
- če se izvaja košnja, je potrebno sprawilo krme s travinja;
- apnenje se ne izvaja;
- ohranja se naravni relief in značaj travnikov;
- trava pred sprawilom na travniku odleži vsaj 2 dni.

Kmetje, ki se vključijo v projekt, lahko v zameno za prilagojeno kmetovanje prejmejo brezplačno uporabo mehanizacije in opreme, namenjene košnji ali sprawilu krme s travinja oz. finančno nadomestilo.

V okviru aktivnosti prilagojenega kmetovanja na prioritetnih površinah smo v letu 2024 prejeli 11 vlog na javni poziv za vključitev v projekt. Vse vloge so prispele za sklop B javnega poziva za prilagojeno kmetovanje na podlagi uveljavljanja finančnih nadomestil. V letu 2024 smo z 8 kmetijami podpisali pogodbe. Tri kmetije so se pred potrditvijo oddane vloge odločile za odstop.

V letu 2024 se je za odstop od vloge in vračilo prejetega finančnega nadomestila odločila tudi ena kmetija, katere vloga je bila potrjena v letu 2023, s čemer smo v projektu izgubili 1,06 ha IP-HAB površin.

Preglednica 1: Obravnavane vloge v letih 2022, 2023 in 2024 glede na sklop javnega pooziva.

Vloge	Leto	2022	2023	2024	Skupaj
Prejete		30	29	11	70
Potrjene	Skupaj	25	28	8	61
	Finančno nadomestilo	20	24	8	52
	Fin. nadomestilo in meh.	1	0	0	1
	Mehanizacija	1	3	0	4
	Odkup	2	0	0	2
	Odstopi	1	1	0	2

V letu 2024 smo v sklop prilagojenega upravljanja prioritetnih površin s pogodbami za finančno nadomestilo in sporazumi za brezplačno uporabo mehanizacije pridobili 6,77 ha travniških površin (6,31 ha IP-HAB in 0,46 ha IP-MET). Vse kmetije so se s svojimi površinami v letu 2024 odločile za kandidiranje na sklop B javnega poziva za prilagojeno kmetovanje na podlagi uveljavljanja finančnih nadomestil. Javni poziv za sklop A - prilagojeno kmetovanje na podlagi brezplačne uporabe mehanizacije smo zaprli 9.4.2024.

Z vsemi potrjenimi vlogami v letu 2024 smo podpisali pogodbe.

Preglednica 2: Vključene projektne površine v sklopu aktivnosti prilagojenega kmetovanja v letih 2022, 2023 in 2024

Leto		2022	2023	2024
Finančno nadomestilo	IP-HAB (ha)	22,25	34,32	6,31
	IP-MET (ha)	15,10	7,36	0,46
Mehanizacija	IP-HAB (ha)	6,60	5,15	
	IP-MET (ha)	2,29	3,06	
Zmanjšanje	IP-HAB (ha)		1,21	1,06
	IP-MET (ha)	1,84		
SKUPAJ		44,40	48,68	5,71

V sklopu vključevanja kmetij v projekt LIFE-IP NATURA.SI so bili izvedeni ogledi travnikov z naslednjimi vsebinami:

- spremljanje stanja pokošenosti travnikov na terenu;
- pregled potencialnih travnikov za vključitev v projekt;
- ocenjevanje neprioritetnih površin, potencialnih za vpis v projekt;
- spremljanje stanja metuljev mravljiščarjev na območju Dravinjske doline in Ličence pri Poljčanah;
- spremljanje stanja pokošenosti na površinah vključenih v projektne ukrepe z namenom ugotavljanja upravičenosti do izplačil finančnih nadomestil in brezplačne uporabe mehanizacije.

1.2.2.3. Odkupi in najemi zemljišč

Aktivnost je bila načrtovana za prioritetne površine, katerih lastniki se iz različnih vzrokov ne morejo vpisati v projekt, so pa pripravljeni površino prodati oz. dati v dolgoročni najem. V okviru odkupov in najemov zemljišč v letu 2024 ni bilo prejetih vlog. Javni poziv za sklop C smo zaprli 29.5.2024.

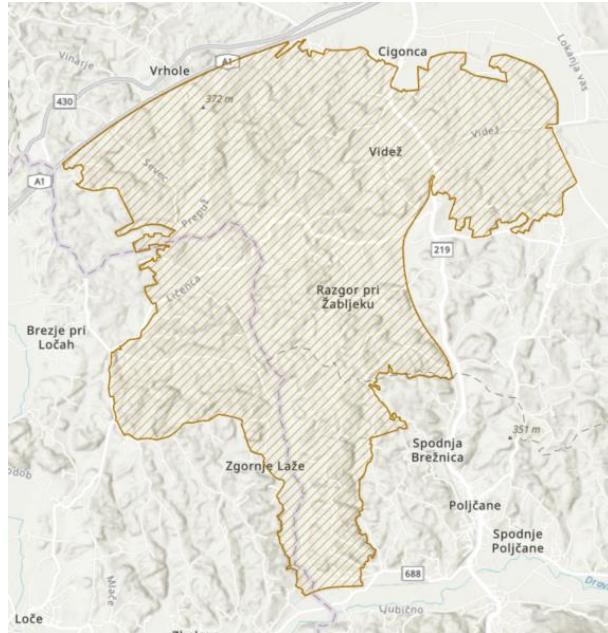
V letu 2024 smo oddali vlogo za sprejem ponudbe na upravni enoti Slovenska Bistrica za prioritetno površino (parc. št. 1199/2, k.o. Vrhole pri Konjicah) za ohranjanje metuljev v kraju Vrhole pri Slov. Konjicah, ki se jo je lastnik odločil prodati. Zaradi velikega interesa okoliških kmetij, ki so uveljavljali predkupno pravico, KGZ Ptuj ni uspel odkupiti te prioritetne površine. Postopek prenosa površine na novega lastnika še do konca leta 2024 ni bil zaključen. Kljub temu je površina že od leta 2020 obdelana v skladu z nadstandardnimi zahtevami za ohranjanje metuljev, vloga za vključitev v projekt pa ni bila oddana ravno zaradi neurejenega lastništva.

V projekt smo z odkupi v letih 2022 in 2023 pridobili 4,86 ha prioritetnih površin za ohranjanje metuljev, od tega na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah 3,13 ha in na območjih Nature 2000 Dravinjska dolina oz. Dravinja s pritoki 1,73 ha. Nosilec kmetije oz. lastnik površine ene vloge iz leta 2022 kljub potrditvi te zaradi zdravstvenih težav niti v letu 2024 ni pričel z nadaljnjjimi aktivnostmi za odkup.

Preglednica 3: Vključene projektne površine v sklopu aktivnosti odkupi oz. najemi zemljišč v letih 2022, 2023 in 2024

Leto		2022	2023	2024
Odkupi	IP-HAB (ha)	0	0	0
	IP-MET (ha)	1,73	3,13	0

1.2.3. OBMOČJE NATURE 2000 LIČENCA PRI POLJČANAH

Slika 1: Območje Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah.

Na območju je bil v preteklosti izredno slab vpis v naravovarstvene operacije znotraj KOPOP. V letu 2009 sta bili v operacijo HAB vključeni dve kmetiji s 5,11 ha površin, v letu 2019 pa vpisa ni bilo na nobeni površini. Še slabše je bilo stanje pri operaciji MET, saj v nobenem od navedenih let ni bilo vpisa. V času trajanja projekta smo s projektnimi aktivnostmi povečali vpis v obe navedeni operaciji (Preglednica 5).

Preglednica 4: Vključevanje v KOPOP operacije na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah (vir: MKGP)

LETO	VPIS - KOPOP HAB in MET	Vključene površine (ha)
2019	HAB	0
	MET	0
2020	HAB	0
	MET	0
2021	HAB	13,63
	MET	0
2022	HAB	26,42
	MET	3,39
2023	HAB	26,96
	MET	11,18
2024	HAB	35,70
	MET	12,09

Vlogo na javni poziv za vključitev v projekt je v letu 2024 oddalo 6 kmetij iz tega območja, od tega je ena vloga kmetije že vključene v projekt od leta 2023, z novo vlogo pa povečujejo vključene površine. Ena kmetija se je pred potrditvijo vloge odločila za odstop. Z vsemi kmetijami so že podpisane pogodbe. S podpisanimi pogodbami smo v projekt pridobili 3,95 ha travniških površin za ohranjanje ciljnih habitatnih tipov.

Preglednica 5: Vključenost površin v projektna ukrepa IP-HAB in IP-MET na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah glede na sklop javnega poziva.

LETO	VPIS - IP HAB in IP MET	Ličenca pri Poljčanah		
2022	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB (ha)	14,38	
		IP-MET (ha)	0,94	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB (ha)	2,90	
		IP-MET (ha)	2,29	
	ODKUPI	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
2023	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB (ha)	13,24	
		IP-MET (ha)	5,44	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
	ODKUPI	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)	3,13	
2024	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB (ha)	3,95	
		IP-MET (ha)		
	MEHANIZACIJA	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
	ODKUPI	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
ZMANJŠANJE		IP-HAB (ha)	1,21	
SKUPAJ		IP-HAB (ha)	33,26	
		IP-MET (ha)	11,80	

Prilagojeno upravljanje za metulje mravljiščarje se izvaja tudi na območju, ki spada pod površine avtoceste na parc. št. 2054, k.o. Vrhole pri Konjicah. Gre za P1 velikosti 1,2 ha. Prilagojeno upravljanje poteka na podlagi neformalnega dogovora z DARS-om, ki bo v letu 2025 tudi formalizirano z vključitvijo dogovorjenih obveznosti v DARS-ov letni načrt vzdrževanja.

1.2.4. OBMOČJI NATURE 2000 DRAVINJSKA DOLINA IN DRAVINJA S PRITOKI

Slika 2: Območji Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki.

Območje je podvrženo pogostim spomladanskim in jesenskim poplavam, zaradi česar so kmetije zelo omejene s časom košnje, saj jo morajo prilagajati vremenskim razmeram. To je eden od najpogostejših razlogov, da se kmetije na tem območju ne vključujejo v KOPOP operaciji HAB in MET, saj so preveč omejene s časom košnje, po obilnih poplavah pa takšna krma ni več primerna za prehrano živali. V letu 2009 je bila v operacijo HAB vključena le ena kmetija z 0,17 ha travnikov, v letu 2019 pa se je vpis povečal na 2,27 ha travniških površin. Tudi v operacijo MET je bila v letu 2009 vključena le ena kmetija z 0,39 ha površin, v letu 2019 pa so vpisane 3 kmetije s 5,77 ha površin. V času trajanja projekta smo s projektnimi aktivnostmi uspeli povečati vpis v obe navedeni operaciji (Preglednica 7).

V letu 2023 se je sloj za vključitev v operacijo MET razširil izven območja Nature 2000 in sicer na projektne površine, na katerih je bilo zaznano pojavljanje metuljev mravljiščarjev. Tako je na območju Dravinjske doline v neposredni bližini Nature 2000 v KOPOP operacijo MET vključenih 0,59 ha površin.

Preglednica 6: Vključevanje v KOPOP operacije na območjih Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki (vir: MKGP)

LETO	VPIS - KOPOP HAB in MET	Vključene površine (ha) na območju N2000	Vključene površine (ha) izven območja N2000	SKUPAJ (ha)
2019	HAB	0,64		0,64
	MET	5,51		5,51
2020	HAB	0,79		0,79
	MET	5,56		5,56
2021	HAB	1,54		1,54
	MET	5,55		5,55
2022	HAB	3,70		3,70
	MET	9,22		9,22
2023	HAB	44,37		44,37
	MET	4,67	0,59	5,26
2024	HAB	48,71		48,71
	MET	8,68	0,59	9,27

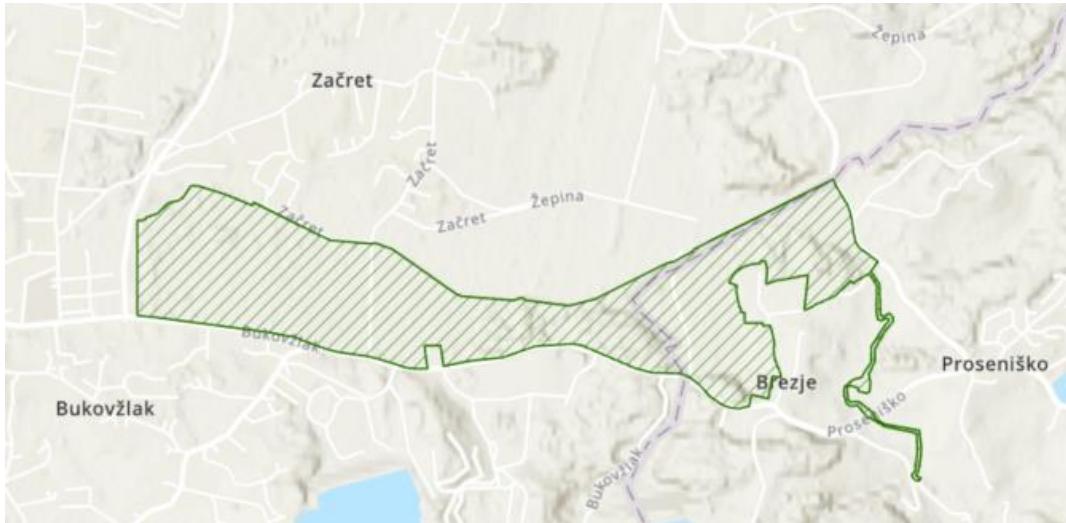
Vlogo na javni poziv za vključitev v projekt so v letu 2024 oddale 4 kmetije iz tega območja. Ena kmetija se je odločila za odstop od vloge še pred potrditvijo le te. Z vsemi kmetijami je že podpisana pogodba. S podpisanimi pogodbami smo v projekt pridobili 2,36 ha travniških površin za ohranjanje tarčnih habitatnih tipov ter 0,46 ha površin za ohranjanje metuljev. V letu 2024 se je za odstop od vloge in vračilo prejetega finančnega nadomestila odločila tudi ena kmetija, katere vloga je bila potrjena v letu 2023, s čemer smo v projektu izgubili 1,06 ha IP-HAB površin.

Preglednica 7: Vključenost površin v projektna ukrepa IP-HAB in IP-MET na območjih Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki glede na sklop javnega poziva.

LETO	VPIS - IP HAB in IP MET	Dravinja s pritoki in Dravinjska dolina		
2022	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB (ha)	4,76	
		IP-MET (ha)	8,59	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
	ODKUPI	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)	1,73	
2023	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB (ha)	18,72	
		IP-MET (ha)	0,30	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB (ha)	3,11	
		IP-MET (ha)		
	ODKUPI	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
2024	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB (ha)	2,36	
		IP-MET (ha)	0,46	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
	ODKUPI	IP-HAB (ha)		
		IP-MET (ha)		
ZMANJŠANJE		IP-HAB (ha)	1,06	
		IP-MET (ha)	1,84	
SKUPAJ		IP-HAB (ha)	27,89	
		IP-MET (ha)	9,24	

Tudi v letu 2024 smo na območjih Nature 2000 Dravinjska dolina in Dravinja s pritoki skupaj s predstavniki ZRSVN izvedli akciji odstranjevanja žlezave nedotike in topinamburja z namenom izboljšanja stanja habitata strašničinega in temnega mravljiščarja na prioritetnih površinah za ohranjanje metuljev. Odstranjevanje žlezave nedotike se izvaja v obcestnem jarku in dodatno tudi na delu površine ob jarku na parc. št. 182 in 190, k.o. Studenice na površini cca. 0,37 ha. Glede na leto 2020 je bilo vidno izboljšanje stanja, saj je bilo rastlin žlezave nedotike v letu 2024 občutno manj kot v predhodnih letih, posledično je bilo prisotne več zdravilne strašnice, hranilne rastline obeh mravljiščarjev. Odstranjevanje topinamburja s komplementarnimi sredstvi iz podnebnega sklada se je izvajalo na travniku na parc. št. 137/7 in 137/4 v k. o. Studenice na površini cca. 400 m².

1.2.5. OBMOČJE NATURE 2000 VOLČEKE

Slika 3: Območje Nature 2000 Volčeveke.

Slab vpis v naravovarstveno KOPOP operacijo MET se v preteklosti kaže tudi na tem območju. Vpis v ostale KOPOP operacije na tem območju ni mogoč. V letu 2009 ni bila v operacijo MET vključena nobena kmetija, v letu 2019 pa je bila vpisana ena kmetija z 0,26 ha površin. V času projektnih aktivnosti se vpis v operacijo MET povečuje (Preglednica 9). Zaradi interesa kmetij in na podlagi popisov strokovnjakov za metulje smo projektni partnerji predlagali razširitev cone vpisa v operacijo MET v sklopu KOPOP tudi na prioritetne površine izven območja Nature 2000.

Cona vpisa se je v letu 2024 razširila in kmetje so na te površine vpisali operacijo MET v skupni površini 3,31 ha.

Preglednica 8: Vključevanje v KOPOP operacije na območju Nature 2000 Volčeveke (vir: MKGP)

LETO	VPIS - KOPOP HAB in MET	Vključene površine (ha) na območju N2000	Vključene površine (ha) izven območja N2000	SKUPAJ (ha)
2019	HAB			
	MET	0,26		0,26
2020	HAB			
	MET	0,46		0,46
2021	HAB			
	MET	5,41		5,41
2022	HAB			
	MET	9,49		9,49
2023	HAB			
	MET	6,90		6,90
2024	HAB			
	MET	7,89	3,31	11,66

Vlogo na javni poziv za vključitev v projekt je v letu 2024 oddala 1 kmetija iz tega območja. Pogodba s to kmetijo ni bila podpisana, saj je le ta odstopila od vloge. Tako v letu 2024 ni bilo novih projektnih vpisov na tem območju. Lastnik površin ene vloge, ki je bila oddana v letu 2022 za odkup površin zaradi zdravstvenih težav tudi v letu 2024 še ni pričel z aktivnostmi.

Preglednica 9: Vključenost površin v projektna ukrepa IP-HAB in IP-MET na območju Nature 2000 Volčeve glede na sklop javnega poziva.

LETO	VPIS - IP HAB in IP MET		Vključene površine (ha)	
2022	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB		
		IP-MET	5,57	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB		
		IP-MET		
	ODKUPI	IP-HAB		
		IP-MET		
2023	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB		
		IP-MET	1,62	
	MEHANIZACIJA	IP-HAB		
		IP-MET	3,06	
	ODKUPI	IP-HAB		
		IP-MET		
2024	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB		
		IP-MET		
	MEHANIZACIJA	IP-HAB		
		IP-MET		
	ODKUPI	IP-HAB		
		IP-MET		
ZMANJŠANJE		IP-HAB		
		IP-MET		
SKUPAJ		IP-HAB		
		IP-MET	10,25	

1.2.6. OBMOČJE NATURE 2000 BOČ - HALOZE - DONAČKA GORA

Slika 4: Območje Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora.

Na podlagi izvedenih delavnic in sestankov v preteklih letih, smo za ohranitev velikonočnice predvideli naslednje potencialne ukrepe:

1. prilagojeno upravljanje naravnega nahajališča velikonočnice ter formaliziranje odnosa z njegovim upravljavcem, Planinskim društvom Poljčane,
2. prilagojeno upravljanje travnikov v okolini naravnega nahajališča velikonočnice,
3. povezava med Kucljem in trikotno zaplato z ukinitvijo dela gozdne ceste v okolini naravnega nahajališča velikonočnice na Boču,
4. posek najvišjih dreves v gozdu neposredno ob rastišču z namenom zmanjšanja zasenčenosti rastišča,
5. spremljanje števila cvetočih rastlin v populaciji,
6. komunikacijske aktivnosti.

V nadaljevanju poročamo o aktivnostih, izvedenih do decembra 2024.

Prilagojeno upravljanje nahajališča velikonočnice ter formaliziranje odnosa s Planinskim društvom Poljčane

Zavod RS za varstvo narave in Planinsko društvo Poljčane sta leta 2022 podpisala dogovor o upravljanju naravnega nahajališča velikonočnice na Boču (Kucelj, trikotna zaplata). S tem sta se oba podpisnika zavezala, da bosta izvajala obveznosti, ki izhajajo iz tega dogovora.

V letu 2024 so na ZRSVN spremljajujoči pravili ravnjanja oziroma spremljajujoči stanja nahajališča velikonočnice namenili tri terenske dni in sicer:

- en terenski dan za spremljjanje stanja pred cvetenjem velikonočnice,
- en terenski dan za spremljjanje stanja v času cvetenja velikonočnice,
- en terenski dan za spremljjanje stanja po končanih delih v okviru izvedbe ukrepa povečanja habitata velikonočnice.

Košnja nahajališča, ki jo je izvedlo Planinsko društvo Poljčane, je bila v letu 2024 izvedena dne 28. 6. 2024, spravilo trave pa dne 9. 7. 2024.

Planinskemu društvu Poljčane so na ZRSVN med letom nudili tudi strokovno pomoč glede izvedbe ukrepov na nahajališču.

Prilagojeno upravljanje travnikov v okolici naravnega nahajališča velikonočnice

V projektne aktivnosti vključevanja površin v prilagojeno obdelavo na tem območju Nature 2000 so vključeni le travniki, ki se nahajajo na Bočki ravni, kjer je nahajališče velikonočnice. Travnike v okolici nahajališča velikonočnice imajo trenutno v upravljanju tri kmetijska gospodarstva in Planinsko društvo Poljčane. Vsi travniki so v ekstenzivni rabi, košeni 1 do 2-krat letno. Vsa tri kmetijska gospodarstva in Planinsko društvo Poljčane so vključeni v projektni ukrep IP-HAB (Preglednica 12) in KOPOP operacijo HAB (Preglednica 11).

Preglednica 10: Vključevanje v KOPOP operacije na območju Bočka ravan Nature 2000 Boč-Haloze-Donačka gora (vir: MKGP)

LETO	VPIS - KOPOP HAB in MET	Vključene površine (ha)
2019	HAB	0
	MET	
2020	HAB	0
	MET	
2021	HAB	0
	MET	
2022	HAB	5,33
	MET	
2023	HAB	11,48
	MET	
2024	HAB	11,50
	MET	

Preglednica 11: Vključenost površin v v projektna ukrepa IP-HAB in IP-MET na Bočki ravani, delu območja Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora glede na sklop javnega poziva.

LETO	VPIS - IP HAB in IP MET	Vključene površine (ha)
2022	FINANČNO NADOMESTILO	IP-HAB 3,11 IP-MET
	MEHANIZACIJA	IP-HAB 3,70 IP-MET
		IP-HAB IP-MET
	ODKUPI	IP-HAB IP-MET
		IP-HAB 2,36 IP-MET
2023	MEHANIZACIJA	IP-HAB 2,04 IP-MET
	ODKUPI	IP-HAB IP-MET
		IP-HAB IP-MET
	ZMANJŠANJE	IP-HAB IP-MET
2024	SKUPAJ	IP-HAB 11,21 IP-MET

Povezava med Kucljem in trikotno zaplato z ukinitvijo dela gozdne ceste v okolici naravnega nahajališča velikonočnice na Boču

Leta 2023 je bil s pomočjo komplementarnih sredstev izveden ukrep povečanja nahajališča velikonočnice in sicer na način, da se je povezala ograja med nahajališčema imenovanimi »trikotna zaplata« (parc. št. 762/1, k.o. 1164 Zgornji Gabrnik) ter »Kucelj« (parc. št. 1174/1, k.o. 1165 Drevenik). Z izvedbo ukrepa se je habitat velikonočnice povečal z 0,12 ha na 0,14 ha. Za namen spremeljanja stanja po končanih delih v okviru izvedbe ukrepa povečanja habitata velikonočnice je bil v letu 2024 s strani ZRSVN izveden en terenski ogled.

Spremljanje števila cvetočih rastlin v populaciji

V letu 2024 je Nejc Jogan iz UL BF izvedel štetje cvetov velikonočnice v času cvetenja. Sistematično je bilo pregledano predvsem območje Kuclja in ob njem ležeče trikotne zaplate, kjer je največji preostanek spontane populacije velikonočnice, poleg tega pa je bil vsako leto pregledan tudi nasad v bližini koče. Na vmesnih suhih travnikih je bil opravljen nekoliko manj sistematičen pregled, saj se v nekaterih letih še kje opazi kak cvetoči primerek. V letu 2024 je ZRSVN spremeljanju števila cvetočih rastlin namenil en terenski dan.

Komunikacijske aktivnosti

V letu 2024 ni bilo izvedenih komunikacijskih aktivnosti za velikonočnico.

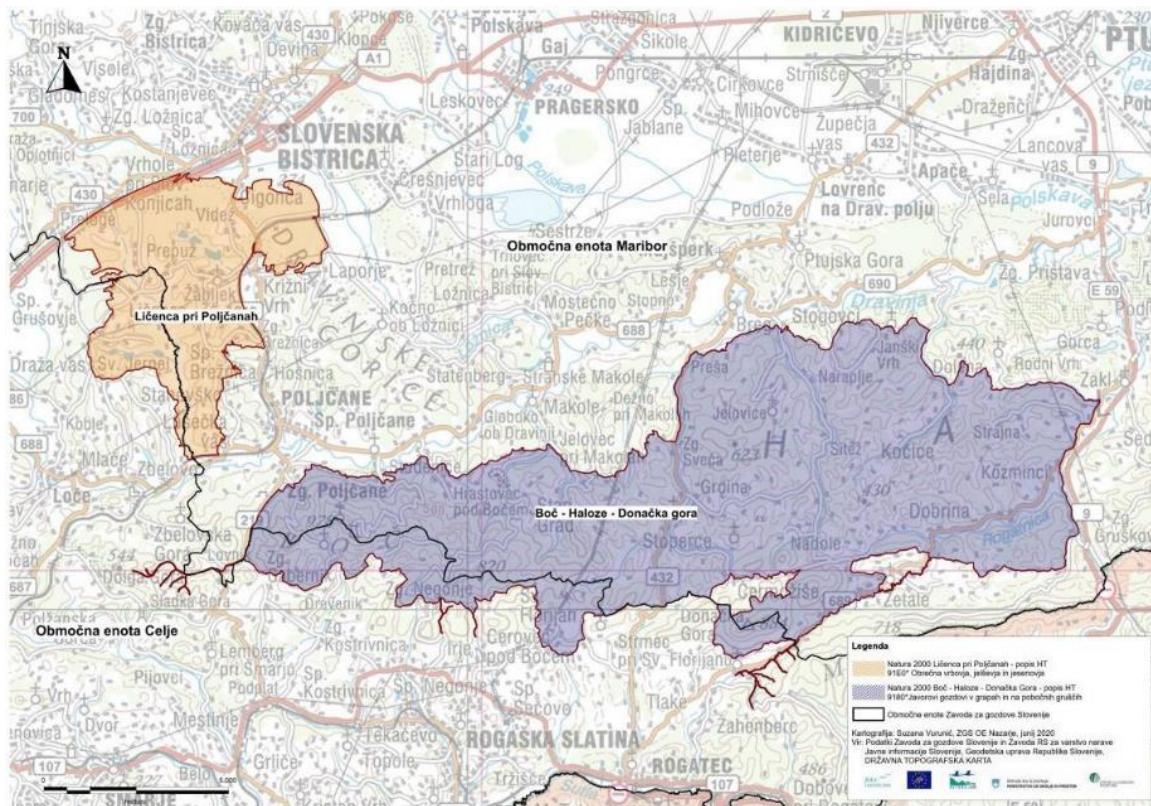
2. Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov za leto 2023 – gozdovi Štajerske

2.1. Uvod

Letno poročilo o izvajanju konkretnih ohranitvenih ukrepov za leto 2024 za gozdove Štajerske predstavlja aktivnosti, ki so bile izvedene v letu 2024. Ukrepi so se izvajali v skladu z akcijskima načrtoma, ki sta bila za področje gozdarstva pripravljena v sklopu projekta LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011). Akcija A.1.3 vključuje Akcijski načrt izvedbenih ukrepov ohranjanja za izbrane gozdne habitatne tipe na območju Natura 2000 Boč-Haloze-Donačka gora (SI3000118) in Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) in Akcijski načrt izvedbenih ukrepov ohranjanja za hrošča brazdarja (*Rhysodes sulcatus*) na območju Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118), kjer so tudi podrobno predstavljeni predlogi izvedbenih ukrepov, s katerimi bomo prispevali k ohranjanju gozdnih HT 9810* Javorovi gozdovi v graphah in na pobočnih gruščih (*Tilio-Acerion*) in HT 91E0* Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)) ter hrošča brazdarja (*Rhysodes sulcatus*). Vključeni so tudi predlogi primernih lokacij/območij za konkretne ukrepe na terenu. Po Zakonu o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije je izvajanje ukrepov je financirano s komplementarnimi sredstvi iz Gozdnega sklada.

Pilotno območje Štajerska vključuje pet območij Nature 2000: Ličenca pri Poljčanah (SI3000214), Volčeke (SI3000213), Boč – Haloze – Donačka gora (SI3000118), Dravinja s pritoki (SI3000306) in Dravinjska dolina (SI5000005). V dokumentu obravnavamo gozdnata območja, zato sta v nadaljnjo analizo vključeni le območji Boč – Haloze – Donačka gora (SI3000118) in Ličenca pri Poljčanah (SI3000214) (slika 10). V letu 2024 smo izvajali aktivnosti za HT 9180* in brazdarja na območju Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora. V letu 2024 se ukrepi za izboljšanje stanja habitatnega tipa 91E0* na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah niso izvajali. Dva ukrepa izločitve ekocelice sta bila izvedena v letu 2022, pogodba za izločitev še ene ekocelice (ID JK15) je še v pripravi.

Zaradi vetroloma v letu 2024 je na območju gozdnega rezervata Galke, ki je del Natura 2000 Boč – Haloze – Donačka gora (SI3000118) in leži v pilotnem območju projekta, padlo več dreves. Hitra in groba ocena kaže, da gre za več kot 1000 m³ lesa, ki bo ostal v rezervatu, kar bo imelo dolgoročen vpliv na ekosistem. Ko bo škoda v celoti ocenjena, se bodo pridobili točni podatki o količini podrtega drevja.

Slika 5: Območji Nature 2000 Boč - Haloze - Domačka gora (SI3000118) in Ličenca pri Poljčanah (SI3000214).

2.2. Opravljeni aktivnosti v 2024

2.2.1. UKREPI ZA IZBOLJŠANJE STANJA HABITATNEGA TIPOA 9180* NA OBMOČJU NATURE 2000 BOČ - HALOZE - DONAČKA GORA

Na površinah gozdnega HT 9180* smo v območju Nature 2000 Boč - Haloze - Domačka gora izvajali ukrepe za izboljšanje stanja njegove ohranjenosti na površinah:

V odseku 19015D je bila izvedena nega mladja (Furmanova obora), predvsem odstranitev črnega bezga, na površini 0,52 ha.

2.2.2. UKREPI ZA IZBOLJŠANJE STANJA BRAZDARJA NA OBMOČJU NATURE 2000 BOČ - HALOZE - DONAČKA GORA

Na Boču je bilo v letu 2024 za brazdarja namenoma v gozdu puščeno 116,67 m³ lesne mase (ukrep: Načrtno puščanje stoeče odmrle in odmirajoče biomase) in deli gozda prepuščeni naravnemu razvoju - ekocelice brez ukrepanja - na površini 9,86 ha (ukrep: Načrtno prepuščanje delov biotopov) za obdobje 20 let.

2.3. Zaključki

Izvedeni ukrepi za HT 9180 in brazdarja se izvajajo v skladu z AN. V letu 2024 se ukrepi za izboljšanje stanja HT 91E0* na območju Nature 2000 Ličenca pri Poljčanah niso izvajali, ampak bo še zadnja ekocelica izvedena v planskem okviru AN. Dodatni lovski ukrepi, ki smo si jih zadali kot prakso preprečevanja objedanja mladja drevesnih vrst, zajemajo odstranitev treh krmišč in bodo izvedeni v dogovoru z upravljavcem lovišča predvidoma v 2025–2026.

3. Viri in literatura

Babij, V., Guček, M., Danev, G., Varga, M., Pisek, R., Tajnikar, M., Cojzer, M., Furman, M. 2023. Akcijski načrt izvedbenih ukrepov ohranjanja za hrošča brazdarja (*Rhysodes sulcatus*) na območju Nature 2000 Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118). Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, 21 str.

Brdnik, J. in Korenak, P. 2022. Akcijski načrt izvedbenih ukrepov ohranjanja izbranih vrst in habitatnih tipov na območju travnišč Štajerske. KGZ Ptuj, Ptuj.

Jogan, N. 2023. Velikonočnica (*Pulsatilla grandis*) v Natura 2000 območju Boč - Haloze - Donačka gora (SI3000118) 2021-2022. Vmesno poročilo. Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, Ljubljana.

Karlo, T., Senegačnik, A., 2020. Analiza in ocena stanja projektnega območja Boč - Haloze - Donačka gora. Report of detailed analysis of situation on nature conservation measures for Natura 2000 sites Boč - Haloze - Donačka gora. Zavod RS za varstvo narave, Maribor, 55 str.

Langerholc, E., Košar Starič, T., Kalan, G., 2020. Analiza in ocena stanja projektnega območja Ličenca pri Poljčanah. Report of detailed analysis of situation on nature conservation measures for Natura 2000 site Ličenca pri Poljčanah. Zavod RS za varstvo narave, Celje, 67 str.

Naravovarstveni atlas, 2021; Zavod RS za varstvo narave. URL: <https://www.naravovarstveni-atlas.si/web/DefaultNvaPublic.aspx> (20.12.2022).

Vurunić, S., Šprah, R., Babij, V., Kutnar, L., 2021. Akcijski načrt izvedbenih ukrepov ohranjanja za izbrane gozdne habitatne tipe na območju Natura 2000 Boč-Haloze-Donačka gora (SI3000118) in Ličenca pri Poljčanah (SI3000214). Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, 35 str.